

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2013. gada 17. oktobrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Ozona slāņa aizsardzība — Siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēma Kopienā — Kvotu piešķiršanas metode — Kvotu piešķiršana bez maksas

Apvienotās lietas C-566/11, C-567/11, C-580/11, C-591/11, C-620/11 un C-640/11

par lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, kurus *Tribunal Supremo* (Spānija) iesniedza ar lēmumiem, kas pieņemti 2011. gada 19., 20., 24. un 28. oktobrī, kā arī 2011. gada 18. novembrī un kas Tiesā reģistrēti 2011. gada 14., 21. un 25. novembrī, kā arī 2011. gada 2. un 14. decembrī, tiesvedībās

Iberdrola SA,

Gas Natural SDG SA,

piedaloties

Administración del Estado u.c. (C-566/11),

Gas Natural SDG SA,

piedaloties

Endesa SA u.c. (C-567/11),

Tarragona Power SL,

piedaloties

Gas Natural SDG SA u.c. (C-580/11),

Gas Natural SDG SA,

Bizcaia Energía SL,

piedaloties

Administración del Estado u.c. (C-591/11),

Bahía de Bizcaia Electricidad SL,

* Tiesvedības valoda – spāņu.

piedaloties

Gas Natural SDG SA u.c. (C-620/11),

un

E.ON Generación SL u.c. (C-640/11).

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], Tiesas priekšsēdētāja vietnieks, kas pilda piektās palātas tiesneša pienākumus, K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], tiesneši A. Ross [*A. Rosas*], D. Švābi [*D. Šváby*] (referents) un K. Vajda [*C. Vajda*],

ģenerālvokāte J. Kokote [*J. Kokott*],

sekretāre S. Stremholma [*C. Strömholm*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2013. gada 7. februāra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Iberdrola SA un Tarragona Power SL* vārdā – *J. Folguera Crespo, L. Moscoso del Prado González un E. Peinado Iribar, abogados,*
- *Gas Natural SDG SA* vārdā – *Á. Martín-Rico Sanz, procuradora,* kurai palīdz *A. Morales Plaza un R. Espín Martí, abogados,*
- *Endesa SA* vārdā – *F. De Borja Acha Besga un J. J. Lavilla Rubira, abogados,* kā arī *M. Merola, avvocato,*
- *Bizcaia Energía SL* vārdā – *J. Briones Méndez, procurador,* kuram palīdz *J. García Sanz, abogado,*
- *Bahía de Bizcaia Electricidad SL* vārdā – *F. González Ruiz, procuradora,* kurai palīdz *J. Abril Martínez, abogado,*
- *E.ON Generación SL* vārdā – *M. J. Gutiérrez Aceves, procuradora,* kurai palīdz *J. C. Hernanz Junquero, abogado,*
- Spānijas valdības vārdā – *S. Centeno Huerta, pārstāve,*
- Eiropas Komisijas vārdā – *L. Banciella, E. White un K. Mifsud-Bonnici, pārstāvji,*

noklausījusies ģenerālvokātes secinājumus 2013. gada 21. marta tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 13. oktobra Direktīvas 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisīto gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK (OV L 275, 32. lpp.), 10. pantu.

- 2 Šie lūgumi ir iesniegti tiesvedībā starp elektroenerģiju ražojošiem uzņēmumiem un *Administración del Estado* saistībā ar atlīdzības par elektroenerģijas ražošanu samazināšanu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Saskaņā ar Direktīvas 2003/87 preambulas piekto apsvērumu tās mērķis ir palīdzēt pilnīgāk izpildīt Eiropas Kopienas un dalībvalstu saistības samazināt antropogēnās siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas atbilstoši Padomes 2002. gada 25. aprīļa Lēmumam 2002/358/EK par ANO Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām Kioto protokola apstiprināšanu no Eiropas Kopienas puses un tā attiecīgo saistību kopīgu izpildi (OV L 130, 1. lpp.), izmantojot efektīvu Eiropas siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisiju kvotu (turpmāk tekstā – “emisijas kvotas”) tirgu un pēc iespējas mazāk traucējot ekonomisko attīstību un nodarbinātību.
- 4 Direktīvas 2003/87 preambulas septītā apsvēruma formulējums ir šāds:
“Kopienas noteikumi attiecībā uz dalībvalstu veikto kvotu sadali ir nepieciešami, lai saglabātu iekšējā tirgus integritāti un izvairītos no konkurences izkropļošanas.”
- 5 Šīs direktīvas 1. pantā tās priekšmets ir definēts šādi:
“Ar šo direktīvu izveido sistēmu [emisijas kvotu] tirdzniecībai Kopienā [..], lai veicinātu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisiju samazināšanos rentablā un ekonomiski efektīvā veidā.”
- 6 Minētās direktīvas 10. pantā ar nosaukumu “Kvotu sadales metode” ir noteikts:
“Uz triju gadu periodu, kas sākas 2005. gada 1. janvārī, dalībvalstis piešķir vismaz 95 % no kvotām bez maksas. Uz piecu gadu periodu, kas sākas 2008. gada 1. janvārī, dalībvalstis piešķir vismaz 90 % no kvotām bez maksas.”
- 7 Saskaņā ar šīs pašas direktīvas 12. panta 1. punktu piešķirtās kvotas ir nododamas un tās var pārdot personām Kopienā, kā arī, ja tiek ievēroti konkrēti nosacījumi, personām Kopienā un personām trešajās valstīs.
- 8 Direktīvas 2003/87 12. panta 3. punktā ir noteikts:
“Dalībvalstis nodrošina, ka, vēlākais, līdz katra gada 30. aprīlim katras iekārtas operators nodod kvotu skaitu, kurš līdzvērtīgs attiecīgās iekārtas kopējam emisijas apjomam iepriekšējā kalendārajā gadā, kas pārbaudīts saskaņā ar 15. pantu, un ka šīs kvotas pēc tam tiek anulētas.”
- 9 No Komisijas 2006. gada 29. novembra paziņojuma Padomei un Eiropas Parlamentam par valstu sadales plānu novērtēšanu siltumnīcefekta gāzu emisiju kvotu sadalei ES emisiju tirdzniecības sistēmas otrajā periodā, kas pievienots paziņojumam par Komisijas 2006. gada 29. novembra lēmumiem par

Vācijas, Grieķijas, Īrijas, Latvijas, Lietuvas, Luksemburgas, Maltas, Slovākijas, Zviedrijas un Apvienotās Karalistes valsts sadales plāniem saskaņā ar Direktīvu 2003/87 (COM(2006) 725, galīgā redakcija), izriet:

“Kā atzina Augsta līmeņa pārstāvju grupa konkurences, enerģētikas un vides jautājumos, nepietiekamās enerģijas tirgus attīstības dēļ konkurences spiediens nav bijis pietiekams, lai ierobežotu kvotu vērtības ieskaitīšanu elektroenerģijas cenā, šādi radot tā saucamo virspeļņu elektroenerģijas ražotājiem. Turklāt šī grupa ieteica dalībvalstīm apsvērt diferencētas nozares atkarīgas sadales ieviešanu otrajā [..] laikposmā [..].”

- 10 Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 23. aprīļa Direktīvas 2009/29/EK, ar ko Direktīvu 2003/87/EK groza, lai uzlabotu un paplašinātu Kopienas siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisiju kvotu tirdzniecības sistēmu (OV L 140, 3. lpp.), preambulas 15. un 19. apsvērumā ir noteikts:

“(15) Papildu pūliņi, ko veiks Kopienas tautsaimniecība, ir nepieciešami, tādēļ cita starpā jāpanāk, ka pārskatītā Kopienas sistēma darbojas ar vislielāko ekonomisko efektivitāti un tās pamatā ir kvotu sadales nosacījumi, kas ir pilnībā saskaņoti visā Kopienā. Tādēļ kvotu sadales pamatā vajadzētu būt izsolei – tā ir visvienkāršākā sistēma, ko parasti uzskata arī par ekonomiski efektīvāko. Tas ļautu arī novērst virspeļņas gūšanu un nodrošinātu vienādus konkurences apstākļus gan esošajām iekārtām, gan jaunajām iekārtām un ekonomikām, kuru ekonomiskā izaugsme ir straujāka nekā vidējais rādītājs.

[..]

(19) Tādēļ no 2013. gada elektroenerģijas nozarei izsoles būtu jānosaka pilnā apmērā, ievērojot to, ka nozares dalībnieki var augstākas CO₂ izmaksas iekļaut ražojuma cenā [..].”

Spānijas tiesības

- 11 Direktīva 2003/87 ir transponēta ar 2005. gada 9. marta Likumu 1/2005, kas nosaka siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisiju kvotu tirdzniecības režīmu (*Ley 1/2005 por la que se establece un régimen para el comercio de derechos de emisión de gases de efecto invernadero*) (2005. gada 10. marta BOE Nr. 59, 8405. lpp.; turpmāk tekstā – “Likums 1/2005”). Ar šo likumu visiem ražošanas iekārtu, kuru siltuma jauda pārsniedz 20 MW, operatoriem ir uzlikts pienākums līdz katra kalendārā gada 30. aprīlim nodot tādu emisijas kvotu skaitu, kurš ir līdzvērtīgs iekārtas kopējam pārbaudītajam emisijas apjomam iepriekšējā gadā. Nodrošanai operatori var izmantot gan par katru iekārtu atbilstoši valsts sadales plānam tiem piešķirtās kvotas, gan emisiju kvotu tirgū nopirktās kvotas. Likuma 1/2005 16. pantā ir paredzēts, ka kvotu piešķiršana atbilstoši valsts sadales plānam laikposmā no 2005. līdz 2008. gadam ir “bez maksas”.
- 12 Kopš 1997. gada 27. novembra Likuma 54/1997 par elektrības nozari (*Ley 54/1997 del Sector Eléctrico*, 1997. gada 28. novembra BOE Nr. 285, 35097. lpp.), ar kuru tiek transponētas Eiropas direktīvas par elektroenerģijas iekšējo tirgu, pieņemšanas elektroenerģijas ražošana Spānijā ir kļuvusi iespējama ikvienam operatoram, kurš atbilst vajadzīgajiem tehniskajiem un ekonomiskajiem nosacījumiem.
- 13 Elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgus ir organizēts saskaņā ar šī likuma normām. To uzrauga *Compañía Operadora del Mercado de Electricidad SA*, privāta sabiedrība, kurai, ievērojot pilnīgu objektivitāti, ir jānodrošina tirgus pārskatāmība un tās dalībnieku neatkarība. Tirgus darbojas atbilstoši sistēmai, kurā enerģijas pieprasījums katrā plānošanas laikposmā atbilst tajā pašā laikā saņemtajam piedāvājumam. Enerģija tiek pārdota par piedāvājuma cenu, ko nosaka pēdējais ražotājs, kura pievienošanās sistēmai ir nepieciešama, lai apmierinātu pieprasījumu pēc elektroenerģijas. Tas ir

robežtirgus, kurā visi ražotāji, kuru piedāvājums ir ticis pieņemts, saņem vienu tā saukto robežcenu, kas atbilst cenai, ko piedāvā pēdējās pieņemtās ražošanas vienības operators. Šī cena tiek noteikta enerģijas piedāvājuma un pieprasījuma pēc tās likņu krustošanās punktā.

- 14 2006. gadā Spānijas valdība ar Karaļa dekrētu noteica tādus uz patērētājiem attiecināmos elektroenerģijas tarifus, lai tie tostarp ietvertu dienas tirgū noteiktās elektroenerģijas cenas. Ņemot vērā, ka secīgajos Karaļa dekrētos nebija pilnībā ņemtas vērā elektroenerģijas ražošanas izmaksas, kas izriet no brīvā tirgus, radās augošs tarifu deficīts.
- 15 2006. gada 24. februārī *Consejo de Ministros* (Ministru padome) pieņēma Karaļa dekrētlukumu 3/2006 (*Real Decreto-Ley 3/2006*, 2006. gada 28. februāra *BOE* Nr. 50, 8015. lpp., un labojums – 2006. gada 3. marta *BOE* Nr. 53, 8659. lpp.; turpmāk tekstā – “Karaļa dekrētlukums 3/2006”), kurš stājās spēkā 2006. gada 1. martā un kura galvenais mērķis bija izdarīt grozījumus mehānismā, kas Spānijā tiek izmantots, lai saskaņotu elektroenerģijas pārdošanas un pirkšanas piedāvājumus, kurus elektroenerģijas ražošanas dienas un diennakts tirgū vienlaicīgi nosaka operatori, kas pieder vienai un tai pašai uzņēmumu grupai.
- 16 Karaļa dekrētlukuma 3/2006 2. pantā ar nosaukumu “Siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotas saskaņā ar valsts sadales plānu 2006.–2007. gadam” ir paredzēta atlīdzības par elektroenerģijas ražošanu samazināšana par summu, kas atbilst emisijas kvotu, kuras elektroenerģijas ražotājiem ir bez maksas piešķirtas saskaņā ar kvotu sadales valsts plānu 2005.–2007. gadam, vērtībai attiecīgajos laikposmos.
- 17 Minētā dekrētlukuma pamatojuma izklāstā šī atlīdzības samazināšana tiek attaisnota ar to, ka elektroenerģiju ražojošie uzņēmumi nolēma “[emisijas kvotu] vērtību iekļaut cenas veidošanā elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgū”. Tajā ir sniegti arī šādi paskaidrojumi:
- “Turklāt [emisijas kvotu] vērtības ņemšana vērā cenas veidošanā elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgū [šo integrēšanu] atspoguļo tādējādi, ka par ekvivalentām summām tiek samazināta attiecīgo ražošanas vienību atlīdzība. Tāpat liels tarifu deficīta pieaugums aizvadītajā 2006. gadā stimulē samazināt emisijas kvotu vērtību, lai varētu aprēķināt minētā deficīta summu. Augstu cenu risks elektroenerģijas ražošanas tirgū, kas tūlītēji un neatgriezeniski nelabvēlīgi ietekmē galapatērētājus, attaisno šajā tiesību aktā paredzēto pasākumu veikšanas steidzamību, kura paredzēta šajā normā, un to ārkārtējo raksturu.”
- 18 2007. gada 15. novembrī *Ministro de Industria, Turismo y Comercio* (rūpniecības, tūrisma un tirdzniecības ministrs) saskaņā ar Karaļa dekrētlukuma 3/2006 2. panta 3. punktu pieņēma Ministrijas rīkojumu ITC/3315/2007, ar ko attiecībā uz 2006. gadu nosaka atlīdzības par elektroenerģijas ražošanu samazināšanu summas, kas atbilst bez maksas piešķirto siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu vērtībai, apmērā (*Orden ministerial ITC/3315/2007 sobre la regulación para el año 2006 de la minoración de la retribución de la actividad de producción de energía eléctrica en el importe equivalente al valor de los derechos de emisión de gases de efecto invernadero asignados gratuitamente*, 2007. gada 16. novembra *BOE* Nr. 275, 46991. lpp.; turpmāk tekstā – “Ministrijas rīkojums ITC/3315/2007”). Tā preambulā šajā ziņā ir precizēts, ka “atlīdzības par ražošanas iekārtām samazinājuma summa atbilst papildienākumiem, kas gūti tāpēc, ka bez maksas piešķirtās emisijas kvotas ir iekļautas pārdošanas piedāvājumā”.

Pamatlietas un prejudiciālais jautājums

- 19 Prasītājas pamatlietā, elektroenerģiju Spānijā ražojoši uzņēmumi, cēla prasības *Audiencia Nacional* [Valsts tiesas] Administratīvo lietu palātā, lai konstatētu Ministrijas rīkojuma ITC/3315/2007 spēkā neesamību, it īpaši apgalvojot, ka tas ir pretrunā Direktīvai 2003/87, jo ar to tiek neitralizēts emisijas kvotu bezmaksas raksturs.

- 20 *Audiencia Nacional* šīs prasības noraidīja, uzskatot, ka ar šo rīkojumu emisijas kvotu bezmaksas raksturs netiek neutralizēts.
- 21 Prasītājas pamatlietā iesniedza pret šiem *Audiencia Nacional* spriedumiem vērstas kasācijas sūdzības iesniedzējtiesā. Šai tiesai ir šaubas par Direktīvā 2003/87 paredzēto jēdzienu “piešķiršana bez maksas”.
- 22 Pirmkārt, var tikt uzskatīts, ka ar šo direktīvu dalībvalstīm netiek liegts izslēgt elektroenerģiju ražojošiem uzņēmumiem bez maksas piešķirtu emisijas kvotu izmaksu ietekmi uz elektroenerģijas vairumtirdzniecības cenu.
- 23 Otrkārt, šo pasākumu ietekme varētu būtu tāda, ka tiek neutralizēts emisijas kvotu sākotnējās piešķiršanas bez maksas raksturs un tiek apdraudēts ar minēto direktīvu ieviestās sistēmas mērķis, proti, ar ekonomiskas stimulācijas mehānisma palīdzību samazināt siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas.
- 24 Šādos apstākļos *Tribunal Supremo* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu, kas ir vienādi formulēts lietās C-566/11, C-567/11, C-580/11, C-591/11, C-620/11 un C-640/11:

“Vai Direktīvas [2003/87] 10. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas neaizliedz piemērot tādus valsts likumdošanas pasākumus, kādi ir aplūkoti šajā lietā, kuru mērķis un sekas ir atlīdzības par elektroenerģijas ražošanu samazināšana par summu, kas atbilst attiecīgajā laikposmā bez maksas piešķirto siltumnīcas efektu izraisošo gāzu [emisijas kvotu] vērtībai?”

- 25 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2012. gada 18. janvāra rīkojumu lietas C-566/11, C-567/11, C-580/11, C-591/11, C-620/11 un C-640/11 rakstveida un mutvārdu procesā, kā arī sprieduma taisīšanai tika apvienotas.

Par prejudiciālo jautājumu

- 26 Uzdodot savu jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 2003/87 10. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek atļauts piemērot tādus valsts likumdošanas pasākumus kā pamatlietās, kuru mērķis un sekas ir atlīdzības par elektroenerģijas ražošanu samazināšana par summu, par kādu minētā atlīdzība ir paaugstināta tāpēc, ka bez maksas piešķirto emisijas kvotu vērtība kā ražošanas papildu izmaksas ir iekļauta pārdošanas piedāvājumu cenās elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgū.
- 27 Kā izriet no tā formulējuma, saskaņā ar kuru attiecīgajā laikposmā dalībvalstis vismaz 95 % no kvotām piešķir bez maksas, ar šīs direktīvas 10. pantu par kvotu piešķiršanu iekasēti maksājumi ir aizliegti.
- 28 Turpretim nedz šīs minētās direktīvas 10. pants, nedz kāda cita tās norma neattiecas uz emisijas kvotu izmantošanu vai skaidri neierobežo dalībvalstu tiesības veikt pasākumus, kuri var ietekmēt emisijas kvotu izmantošanas saimnieciskās sekas.
- 29 Līdz ar to dalībvalstis principā var veikt tādus ekonomikas politikas pasākumus kā piemērojamo cenu kontrole atsevišķu produktu vai būtisku resursu tirgos, nosakot veidu, kādā ražotājiem bez maksas piešķirto emisijas kvotu vērtība atsauksies uz patērētājiem.
- 30 Tomēr šādu pasākumu veikšanai nebūtu nedz jāneitralizē princips par emisijas kvotu bezmaksas piešķiršanu, nedz jāapdraud Direktīvas 2003/87 mērķi.
- 31 Attiecībā uz pirmo aspektu jāuzsver, ka Direktīvas 2003/87 10. pantā paredzētajam bezmaksas [kvotu] jēdzienam ir pretrunā ne tikai emisijas kvotu piešķiršanas cenas tieša noteikšana, bet arī maksājuma, kas saistīts ar minēto kvotu piešķiršanu, atskaitīšana *a posteriori*.

- 32 Šajā gadījumā, kā izriet no Karaļa dekrētlukuma 3/2006 un Ministrijas rīkojuma ITC/3315/2007 preambulu apsvērumiem, pamatlietās aplūkotā attiecīgā tiesiskā regulējuma mērķis ir izvairīties no tā, ka sekas, ko izraisa bez maksas piešķirto emisijas kvotu vērtības iekļaušana elektroenerģijas pārdošanas tirgus piedāvājumu cenā, uzņemas patērētājs.
- 33 Minētie Spānijas elektroenerģijas ražotāji elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgū savu piedāvājumu cenā ir iekļāvuši emisijas kvotu vērtību, kā arī visas citas ar ražošanu saistītās izmaksas, lai gan minētās kvotas tiem tika piešķirtas bez maksas.
- 34 Šī prakse, kā to apraksta iesniedzējtiesa, protams, no ekonomiskā viedokļa ir nozīmīga, ciktāl uzņēmumam piešķirto emisijas kvotu izmantošana rada netiešas izmaksas, kas tiek dēvētas par “alternatīvajām izmaksām” un kas ietver šī uzņēmuma atteikšanos no ienākumiem, ko tas gūtu, pārdodot šīs kvotas emisijas kvotu tirgū. Taču, kombinējot minēto praksi ar cenu noteikšanas sistēmu elektroenerģijas ražošanas tirgū Spānijā, elektroenerģijas ražotājiem rodas virspēja.
- 35 Jānorāda, ka elektrības ražošanas dienas tirgus Spānijā ir robežtirgus, kurā visi ražotāji, kuru piedāvājums ir ticis pieņemts, saņem vienādu cenu, proti, cenu, ko piedāvā pēdējās pieņemtās ražošanas vienības operators. Tā kā atbilstošajā laikposmā šo robežcenu noteica gāzes un tvaika kombinēta cikla elektrostaciju – tehnoloģiju, kas gūst labumu no bezmaksas emisiju kvotām, – operatoru piedāvājumi, kvotu vērtības iekļaušana šo pašu piedāvājumu cenas aprēķinā atsaucās uz elektroenerģijas cenu visā tirgū.
- 36 Tāpēc Ministrijas rīkojumā ITC/3315/2007 paredzētā atlīdzības samazināšana attiecas ne tikai uz uzņēmumiem, kas ir bez maksas saņēmuši emisijas kvotas, bet arī uz tādām elektrostacijām, kurām kvotas nav nepieciešamas, kā hidroelektrostacijas un atomelektrostacijas, ciktāl emisijas kvotu vērtības iekļaušana izmaksu struktūrā atsaucas uz elektroenerģijas cenu, ko saņem visi Spānijas elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgū darbojošies elektroenerģijas ražotāji.
- 37 Turklāt, kā izriet no Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem, pamatlietās aplūkotajā attiecīgajā tiesiskajā regulējumā ir ņemti vērā tādi citi faktori kā piešķirto kvotu daudzums, tostarp elektrostacijas veids un tās emisijas koeficients. Attiecīgajā tiesiskajā regulējumā paredzētā atlīdzības par elektroenerģijas ražošanu samazināšana ir aprēķināta tādējādi, ka ar to tiek atskaitīts tikai cenas paaugstinājums, kas saistīts ar kvotu alternatīvajām izmaksām. Visbeidzot to apstiprina apstākļi, ka maksājums netiek iekasēts, ja elektrostaciju operatori pārdod bez maksas piešķirtās kvotas sekundārajā tirgū.
- 38 Pamatlietās aplūkotā attiecīgā tiesiskā regulējuma mērķis tādējādi ir nevis *a posteriori* noteikt maksājumu par emisijas kvotu piešķiršanu, bet gan vājināt virspējas sekas, kuras emisijas kvotu bezmaksas piešķiršana ir radījusi Spānijas elektrības tirgū.
- 39 Šajā ziņā ir jānorāda, ka Direktīvas 2003/87 10. pantā paredzētās emisijas kvotu bezmaksas piešķiršanas mērķis bija nevis piešķirt subsīdijas attiecīgajiem ražotājiem, bet gan samazināt Eiropas Savienības tūlītēji un vienpusēji ieviestā emisijas kvotu tirgus radīto ekonomisko ietekmi, izvairoties no dažu ražošanas sektoru, uz kuriem attiecas šī direktīva, konkurētspējas zuduma.
- 40 Kā ir izklāstīts šī sprieduma 9. punktā, konkurences spiediens nav bijis pietiekams, lai ierobežotu emisijas kvotu vērtības ieskaitīšanu elektroenerģijas cenā, šādi radot virspēju elektroenerģijas ražotājiem. Kā izriet no Direktīvas 2009/29 preambulas 15. un 19. apsvēruma, lai novērstu šīs virspējas gūšanu, no 2013. gada emisijas kvotas tiek piešķirtas, pilnībā izmantojot izsoļu mehānismu.
- 41 No minētā izriet, ka ar Direktīvu 2003/87 ieviestajā emisijas kvotu bezmaksas piešķiršanas mehānismā netiek prasīts, lai elektroenerģijas ražotāji šo kvotu vērtību varētu iekļaut elektroenerģijas cenās un tādējādi gūt virspēju.

- 42 Līdz ar to Direktīvas 2003/87 10. pantā paredzētajam bezmaksas [kvotu] jēdzienam nav pretrunā pamatlietās aplūkotais tiesiskais regulējums, kurā ir paredzēta atbildības elektroenerģijas ražotājiem samazināšana, lai kompensētu virspeļņu, kas radusies saistībā ar emisijas kvotu bezmaksas piešķiršanu, ar nosacījumu, ka tas, kā ir norādīts šī sprieduma 30. punktā, neapdraud šīs direktīvas mērķus.
- 43 Attiecībā uz šo otro aspektu šajā ziņā jāatgādina, ka Direktīvas 2003/87 galvenais mērķis ir būtiski samazināt siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas. Šis mērķis ir jāsasniedz, ievērojot virkni apakšmērķu un izmantojot noteiktus instrumentus. Galvenais instruments šajā ziņā ir Savienības siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēma. Citi apakšmērķi, kuri ir jāsasniedz ar minēto sistēmu, tostarp, kā norādīts šīs pašas direktīvas preambulas piektajā un septītajā apsvērumā, ir ekonomiskās izaugsmes un nodarbinātības saglabāšana, kā arī iekšējā tirgus integritātes un konkurences nosacījumu saglabāšana (skat. 2012. gada 29. marta spriedumu lietā C-505/09 P Komisija/Igaunija, 79. punkts).
- 44 Konkrētāk, šajā gadījumā rodas jautājums, vai, kompensējot virspeļņu, kas rodas kvotu bezmaksas piešķiršanas dēļ, attiecīgais pamatlietās aplūkotais tiesiskais regulējums neapdraud ar Direktīvu 2003/87 ieviestās sistēmas mērķi samazināt emisijas, balstoties uz vides izmaksu iekļaušanu produktu cenas aprēķinā.
- 45 Pirmkārt, jānorāda, ka emisijas kvotu bezmaksas piešķiršana bija pārejas pasākums ar mērķi izvairīties no uzņēmumu konkurētspējas zuduma emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas ieviešanas dēļ. Tātad vides mērķi samazināt emisijas tas tieši neskar.
- 46 Otrkārt, jāatzīmē, ka attiecīgais pamatlietās aplūkotais tiesiskais regulējums skar nevis emisijas kvotu tirgu, bet gan virspeļņu, ko ir guvuši visi Spānijas elektroenerģijas ražotāji, minēto kvotu vērtību iekļaujot apstiprināto piedāvājumu cenas aprēķinā, lai noteiktu cenu elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgū, pamatojoties uz šī robežtirgus raksturu.
- 47 Uzņēmumi emisiju kvotas, kas tiem tika piešķirtas bez maksas, var izmantot savā elektroenerģijas ražošanā vai pārdot tās emisijas kvotu tirgū atkarībā no to vērtības tirgū un ienākumus, ko tie varētu par tām saņemt.
- 48 Treškārt, jākonstatē, ka attiecīgais pamatlietās aplūkotais tiesiskais regulējums nekaitē Direktīvas 2003/87 vides mērķim sekmēt emisiju samazināšanu.
- 49 Pirmkārt, lai samazinātu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas, ar minēto direktīvu ir ieviesta emisijas kvotu tirdzniecības sistēma. Kā ir paredzēts šīs direktīvas 1. pantā, emisijas samazināšanas stimulācijas nosacījumi, ņemot vērā, ka ražotājs var izlemt vai nu ieguldīt efektīvākās tehnoloģijās, kuras emitē mazāk siltumnīcas efektu izraisošas gāzes, vai izmantot vairāk emisijas kvotu, vai arī samazināt savu ražošanu, izvēloties ekonomiski visizdevīgāko variantu, ir ekonomiski efektīvi un rentabli. Ņemot vērā faktu, ka saskaņā ar attiecīgo tiesisko regulējumu pamatlietās emisijas kvotu vērtību var iegūt, pārdodot minētās kvotas, šķiet, ka šis tiesiskais regulējums neattur elektroenerģijas ražotājus samazināt siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas.
- 50 Otrkārt, siltumnīcas efektu izraisošu gāzu emisiju izmaksas ir tikušas iekļautas ražotāju veikto piedāvājumu cenu aprēķinā elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgū. Elektroenerģijas ražotāji, ciktāl paaugstinātas ražošanas izmaksas vājina viņu pozīcijas šajā tirgū, tiek stimulēti samazināt ar to darbību saistītās emisijas.
- 51 Visbeidzot, Likumā 1/2005 elektroenerģiju ražojošiem uzņēmumiem ir noteikts pienākums katru gadu nodot emisijas kvotu skaitu, kurš ir līdzvērtīgs iekārtas kopējam pārbaudītajam emisijas apjomam iepriekšējā kalendārajā gadā, un pēc tam šīs kvotas tiek anulētas saskaņā ar Direktīvas 2003/87 12. panta 3. punktu.

- 52 Taču vairāki ražotāji savos Tiesā iesniegtajos apsvērumos apgalvoja, ka attiecīgā pamatlietās aplūkotā elektroenerģijas ražošanas atlīdzības samazināšana ir iecerēta tādējādi, ka tā mazina stimulu samazināt siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas.
- 53 Patiešām, no atbildēm uz Tiesas uzdotajiem rakstveida jautājumiem izriet, ka šī Ministrijas rīkojumā ITC/3315/2007 paredzētā samazinājuma aprēķina formula varētu radīt situāciju, kurā elektrostacijas, ņemot vērā tās siltumnīcas efektu izraisošu gāzu emisijas, operatora veikta samazinājuma sekas ir maksājuma, ko tas ir parādā, summas paaugstināšanās.
- 54 Tomēr Spānijas valdība norādīja, ka šīs papildu izmaksas nepadara neesošu no piedališanās emisijas kvotu tirdzniecībā gūto peļņu.
- 55 Šajā ziņā jānorāda, ka stimul samazināt ikvienas iekārtas emisijas ir peļņa, ko var gūt, samazinot to vajadzību pēc emisijas kvotām, kurām ir ekonomiska vērtība, ko var iegūt, tās pārdodot, neatkarīgi no tā, vai tās ir vai nav tikušas piešķirtas bez maksas.
- 56 Pie tam Direktīvas 2003/87 mērķis, kas ir vērsts uz siltumnīcas efektu izraisošu emisiju samazināšanu rentabli un ekonomiski efektīvi, kā tika uzsvērts šī sprieduma 41. punktā, neprasa, lai uzņēmumi bez maksas piešķirto emisijas kvotu izmaksas iekļautu patērētājiem noteiktajās cenās.
- 57 Turklāt Spānijas elektroenerģijas ražošanas tirgū apjoms, kādā elektroenerģijas ražotāji cenās var iekļaut izmaksas, kas ietver emisijas kvotu izmantošanu, neietekmē emisiju samazināšanu, jo visiem ražotājiem tiek maksāta viena cena un galapatērētājam nav ziņu par viņa patērētās elektroenerģijas, kuras tarifu nosaka valsts, ražošanā izmantoto tehnoloģiju.
- 58 No minētā izriet, ka tāds atlīdzību par elektroenerģijas ražošanu samazinošs maksājums, kāds paredzēts attiecīgajā pamatlietās aplūkotajā tiesiskajā regulējumā, kaut arī tas var mazināt stimulu samazināt siltumnīcas efektu izraisošas gāzes emisijas, pilnībā to nemazina.
- 59 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2003/87 10. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek aizliegts piemērot tādus valsts likumdošanas pasākumus kā pamatlietās aplūkotie, kuru mērķis un sekas ir atlīdzības par elektroenerģijas ražošanu samazināšana par summu, par kādu minētā atlīdzība ir paaugstināta tāpēc, ka bez maksas piešķirto emisijas kvotu vērtība ir iekļauta pārdošanas piedāvājumu cenās elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgū.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 60 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 13. oktobra Direktīvas 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK, 10. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek aizliegts piemērot tādus valsts likumdošanas pasākumus kā pamatlietās aplūkotie, kuru mērķis un sekas ir atlīdzības par elektroenerģijas ražošanu samazināšana par summu, par kādu minētā atlīdzība ir paaugstināta tāpēc, ka bez maksas piešķirto emisijas kvotu vērtība ir iekļauta pārdošanas piedāvājumu cenās elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgū.

[Paraksti]